

VOORPUBLICATIE

Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij NV
en Bob Mendes
Standaard Uitgeverij NV, Belgiëlei 147a, B-2018 Antwerpen
www.standaard.com
manteau@standaard.com

Vertegenwoordiging in Nederland: Prometheus / Bert Bakker,
Herengracht 406, NL-1017 BX Amsterdam

www.pbo.nl
pbo@pbo.nl

Omslagontwerp Wil Immink
Foto achterplat Benny de Grove
NUGI 331

BLOEDRECHT
B O E K E E N
EK SWEER

Proloog

Van zijn laatste ontmoeting met zijn vader herinnerde hij zich vooral dat het onderste deel van de wand tussen de bezoekers en de gevangenen in vaalgrijs staal was, vol krassen en schunnige tekeningen. Hij was nog zo klein dat hij er niet overheen kon kijken. Daarboven, tot aan het hoge plafond was de afscheiding in kogelwerend glas, smoezelig van handafdrukken en besmeurd met lipstick, omdat de mensen door de koude, harde en levenloos aanvoelende glazen wand toch nog probeerden elkaar te voelen of te zoenen.

Aan de ene kant zaten de gevangenen opgesloten in hokjes, open aan de bovenkant. De bezoekers bevonden zich aan de andere kant in één grote ruimte, van elkaar gescheiden door een witte streep op de grond die ze niet mochten overschrijden. Hoog boven de begane grond, vlak onder het plafond, waren openingen in het glas aangebracht die met stalen roosters waren afgedekt. De openingen zaten te hoog, ze waren te klein en lieten onvoldoende geluid door. Het gevolg was dat de gesprekken roepend werden gevoerd, iedereen door elkaar, zodat je je eigen woorden niet kon verstaan.

Ma was boos. Pa had iets gezegd over de toekomst van hem en Tamara, zijn vier jaar oudere zus die achter hem stond. 'O ja? Waarvan? Moet ik soms met de bus rondgaan?'

'Je krijgt toch een uitkering?'

'Niks uitkering', schreeuwde ma met overslaande stem. 'Al wat ik krijg is narigheid.' In machteloze woede sloeg ze met de vlakke hand tegen het glas. 'Schulden!' *Pats!* 'Proceskosten!' *Pats!* 'Schadevergoeding aan de nabestaanden!' *Pats!* 'Ze hadden beter raak geschoten. Dan was ik meteen van je af geweest.'

'Je kunt altijd hertrouwen.'

'Ja. Met twee pestkoppen van kinderen. Wie wil mij?'

Pa wees naar zijn zoon. 'Til hem op.'

'Wat?'

'Mijn *seun*. Til hem op!'

Ma sputterde tegen maar deed wat haar werd opgedragen. Ze nam het jongetje op haar arm zodat zijn gezicht op gelijke hoogte kwam met dat van zijn pa.

'*Seun*, kijk me aan.'

Hij keek op maar sloeg onmiddellijk zijn ogen weer neer, geschrokken van de fanatieke gloed in zijn pa's ogen.

'*Fok, kijk vir mij!*'

Hij omklemde zijn geheime amulet, een kootbeentje van een kattenpoot, besprenkeld met het bloed van een drachtig wildebeest, waardoor hij immuun was tegen slangenbeten en kwade geesten. Langzaam sloeg hij de ogen weer op.

'Je kent nog het verhaal van de Kimberleydiamant?'

Natuurlijk kende hij dat nog. Het was een fantastisch verhaal. Zijn vader had het hem tientallen keren verteld. Hij knikte.

'Je weet dat hij van ons is? De diamant, de mijn, alles wat erbij hoort. Het is stamgoed.'

Stamgoed? Hij had geen flauw idee wat dat was.

'Ik had het recht te nemen wat ons al toebehoort. Wie mij dat belette, mocht ik vernietigen. Dat is bloedrecht, *Seun*. Begrijp je dat?'

Het ging zijn petje te boven, maar dat kon hij niet zeggen, pa zou nog bozer worden dan hij al was.

'Antwoord!'

Hij kromp ineem. Het enige wat hij kon zeggen, was: 'Ja, pa. Van ons.'

'Zelfs in de dood kun je hen te vlug af zijn.'

'Ja, pa.' Wat bedoelde hij daar nu weer mee?

'Zweer dat je me zult revancheren.'

Revancheren? Weer een woord dat hij niet verstond.

'Steek je hand op en zweer.'

Aarzelend stak hij zijn linkerhand op.

'Je rechterhand!'

Hij veranderde de amulet van hand en wilde zijn rechterhand opsteken, maar ma sloeg die weer neer.

'Hou op. Je maakt hem bang.'

'Hij moet een kerel worden, geen papkind.'

'Is dat een manier om afscheid te nemen? Je moest je schamen.'

Ma's woorden maakten pa alleen maar bozer. Hij sloeg hard met zijn vuist tegen de glazen afscheiding. 'Zweer, zeg ik je!' Zijn stem dreunde uit boven het lawaai van de vele stemmen om hen heen.

Met een half oog op zijn moeder stak hij voorzichtig zijn hand op. 'Ek... ek...' Zijn stem stokte van de angst. Hij raakte in ademnood.

De sirene die het einde van het bezoek aankondigde, bracht redding. De bewakers dreven de bezoekers naar de uitgang. 'Nou dan,' zei ma, 'vaarwel dan maar.' Ze wilde er nog iets aan toevoegen maar haalde de schouders op, zette hem op de grond en dreef haar twee kinderen voor zich uit. Zijn zuster liep voor hem, haar neus in de lucht, ze had de hele tijd geen woord tegen pa gezegd. Achter hem hoorde hij pa tekeergaan als een bezetene. 'Zweer het, *Seun*. *Donder*, zweer het!'

'Hij is dood', zei Tamara.

'Wie?' vroeg hij. Dood was voor hem nog een abstract begrip, iets waarvan hij zich geen herkenbare voorstelling kon maken.

'Pa. Hij heeft zich verhangen.'

Ze liet hem een uitgeknipt krantenbericht zien. Het toonde een foto van zijn pa die geboeid aan handen en voeten tussen

twee zwarte agenten werd weggebracht. Hij schreeuwde iets tegen de camera, met vertrokken mond, zijn ogen puilden uit van woede en haat. Een kop in vette letters boven de foto luidde: Kimberleydoder pleegt zelfmoord.

Hij deed geen moeite het artikel eronder te lezen, dat zou te veel tijd vergen. Zijn leesvaardigheid reikte nog niet veel verder dan stripverhalen.

'Dus komt hij nooit meer thuis?' vroeg hij voor alle zekerheid.

'Nee', zei Tamara. 'En maar goed ook. Hij was een vuilnik. Hij kon zijn handen niet thuishouden.' Ze verfrommelde het krantenknipsel en mikte het in de asbak.

Toen ze wat later de kamer verliet, pakte hij de prop uit de asbak en streek hem glad. De woorden een voor een spellend ontcijferde hij het artikel.

PRETORIA: Kimberleydoder pleegt zelfmoord

Aäron Jacobs, de 45-jarige prospector die onlangs ter dood veroordeeld werd nadat hij bij een gewapende hold-up in het museum van The Big Hole in Kimberley tijdens een vuurgevecht twee bewakers doodschoot en die later bij zijn arrestatie op de vijftigste etage van het Carlton Centre in Johannesburg twee politiemannen zwaar verwondde, werd vanmorgen in zijn cel in Pretoria Central dood aangetroffen. Volgens de eerste vaststellingen zou hij zich verhangen hebben. Het gerucht dat hij gestorven is als gevolg van mishandelingen door wraakgierige politiemannen, wordt van hogerhand met klem tegengesproken. Aäron Jacobs kwam in het nieuws toen hij op het proces als verdediging aanvoerde dat hij een rechtstreekse afstammeling is van Erasmus Jacobs, de leider van de expeditie die in 1870 op de Colesberg Kopje diamant ontdekte, en dat hij een wettelijke claim kan doen gelden op alle diamant afkomstig van de Kimberleymijn en The Big Hole.

Hij bevestigde het knipsel met een punaise boven zijn bed. 's Avonds voor hij in slaap viel, keek hij ernaar. Dan verbeelde hij zich dat hij in zijn eentje de zwaarbewaakte Kimberleymijn binnendrong en in zuivere John Waynestijl de tientallen bewakers een na een neerkogelde. De berg edelstenen die hij uit de voorraadkamer meenam, werd voortdurend groter.

Ze leefden in bittere armoede die pas ten einde kwam toen zijn moeder hertrouwde met de advocaat die zijn vader had verdedigd, een weduwnaar met vier kinderen die tot de Israëlitische Gemeente Breslover Chassidim behoorde. Omdat hij en zijn zuster niet vroom waren grootgebracht - tot dan was hij er zich nauwelijks bewust van geweest dat hij joods was - konden ze zich geen van beiden aanpassen aan de strenge regels van Sjabbat, kosjer eten en de scheiding der geslachten die door zijn pleegvader werden ingevoerd. Ook in de streng-orthodoxe Likutey

Halachotschool waar hij naartoe gestuurd werd, kon hij niet aarden. Dat leidde tot grote spanning binnen het gezin en uiteindelijk tot een hooglopende ruzie toen zijn pleegvader hem een zware straf oplegde omdat hij zijn zus Tamara op de lippen had gezoend. Korte tijd daarna stuurde zijn pleegvader hem op internaat naar de Oppenheimer Diamond Training School in Johannesburg waar hij een opleiding kreeg als diamantbewerker. Twee weken voor het eindexamen verliet hij de school en meldde zich als vrijwilliger bij de South African Air Force. Na twee jaar dienst bij het grondpersoneel werd hij overgeplaatst naar SAAF Reconnaissance en leerde vliegen met Cessna's en Atlas Kudus. Hij kwam niet meer naar huis. Zijn vakanties bracht hij door bij Tamara, die ook het ouderlijk huis had verlaten en aan de kost kwam als animeermeisje in een bar.

Toen hij negentien was, stierf zijn moeder aan kanker. Na de begrafenisplechtigheid overhandigde zijn pleegvader hem wat persoonlijke bezittingen van haar. Tussen de trouwakte van haar eerste huwelijk, geboortebewijzen van de kinderen en wat oude foto's vond hij een aan hem gerichte brief van zijn pa, geschreven op de avond van zijn dood. De brief bevatte het omstandig geschiedverhaal van zijn voorvader en naamgenoot, Erasmus Jacobs, de man die de diamantmijn op Colesberg Kopje ontdekte en daar een wettige claim op had maar door zijn partner werd bestolen. De brief eindigde met een hartstochtelijk pleidooi om met alle middelen de strijd om het familiebezit voort te zetten. De brief was vergezeld van een vergeeld document daterend van 1871, afkomstig van een notaris uit Bloemfontein, die bevestigde dat de expeditie die diamant op de Colesberg Kopje had gevonden, uitgerust was geweest op kosten van Erasmus Jacobs en dat hij een wettige claim kon doen gelden op alle daar opgedolven mineralen.

Nadat hij de brief had gelezen, staaarde hij lange tijd naar het vergeelde en halfvergane krantenknipsel met de foto van zijn pa dat hij met doorzichtige tape op de spiegel had gekleefd.

Langzaam als in trance bracht hij zijn rechterhand omhoog, palm naar voren.

'Ik zweer dat ik je zal revancheren, pa', zei hij met verstikte stem. '*Ek sweer.*'

Boek twee
The Diamond Square Mile

Voor het eerst in zijn leven reisde Erasmus Jacobs in eerste klas. Hij genoot van de luxe, de brede stoelen, de geluiddichte cabine en de SkyWatch-schermen waarop hij de vluchtroute kon volgen. Alleen vond hij het jammer dat hij in zijn rol van orthodoxe jood sommige gulle voorzieningen zoals de champagne bij het opstijgen of de chateaubriand bearnaise bij het diner aan zich had moeten laten voorbijgaan.

'Kan ik nog iets voor u halen, meneer Levitt?'

De flight-attendant stond glimlachend naast hem. Ze droeg een blouse met korte mouwen met het logo van Delta Airlines, op een marineblauwe rok, die te lang was naar zijn smaak, maar genoeg liet zien van haar lange stevige benen om zijn fantasie aan het werk te zetten. Hij snakte naar een borrel, een glas Jack Daniels met ijs en een scheutje water zoals hij haar op een zilveren schenkblad had zien ronddragen, maar dat zou afbreuk doen aan het sobere beeld dat ze zich van hem had gevormd. Hij schudde het hoofd. 'Nee, dank u wel.'

Ze knikte begrijpend. 'We gaan zo meteen landen.'

Hij keek op zijn horloge. 'Nu al?'

'Ja. We hadden de hele weg een stevige wind in de rug. U mag uw stoelriem vastmaken.' Ze wachtte tot hij aan haar verzoek had voldaan en maakte rechtsomkeert. Jacobs staaarde door het raampje naar het landschap onder hen waarin vage stippen langzaam de vorm kregen van huizen, voertuigen en mensen. Tien minuten later raakten de hoofdwielen van de Airbus A330 de landingsbaan van Brussels International, gevolgd door het neuswielonderstel. De overgang van vliegen naar rijden was amper voelbaar. De piloot keerde de straalwerking om en het vliegtuig rolde uit. Een perfecte landing. In het licht van wat er hem te wachten stond, beschouwde Erasmus Jacobs dat als een gunstig voorteken.

De Airbus parkeerde met de neus tegen het luchthavengebouw. De passagiers uit eerste klasse verlieten als eersten het toestel. Zonder zich te haasten liepen ze achter elkaar door de gateway en begaven zich naar de vip-lounge, waar ze werden opgewacht door hun chauffeurs of door pr-mensen die zich om hun bagage bekommerden en hen door een speciale uitgang naar buiten loodsten.

Erasmus Jacobs wachtte tot het compartiment leeg was waarna hij op zijn beurt het vliegtuig verliet. Aan het einde van de gateway sloeg hij rechtsaf en mengde zich in de stroom van gewone reizigers afkomstig van andere binnenkomende vliegtuigen. Hij was groot, maar niet uitzonderlijk. Met zijn grove arbeidersneus, vlezige nek en brede afhangende schouders zag hij eruit als een afgetakelde ijshockeyspeler, maar zijn ruige rossige baard en de kleren die hij droeg waren die van de

reizende orthodox-joodse diamanthandelaar waarvoor hij wilde doorgaan: een overjas van gladde, zwarte stof met mouwen die net iets te lang waren, een zwart pak en een zwarte hoed die hij in het vliegtuig de hele tijd op het hoofd had gehouden. Hij had zijn overjas niet dichtgeknoopt zodat die bij het stappen openwaaide en de witte franjes zichtbaar werden van het gebedshemd dat hij onder zijn bovenkleding droeg.

Hij bereikte het einde van de transitzone. Van de acht controleposten voor paspoortcontrole waren er slechts drie bemand. Hij sloot aan bij de middelste rij omdat die korter was dan de anderen. Al spoedig betreurde hij zijn keus. Zijn rij schoot onmiskenbaar minder op. De politieman voor hem was een dienstklopper die ervan genoot het gepeupel te laten wachten, tenzij hij een éénmanslangzaam-aan-actie hield om wat extra vakantiedagen af te dwingen. Jacobs keek naar de mensen voor en achter zich. O, shit! Hij stond midden tussen zwarten. Jonge mannen op gympies met spijkerbroeken met gerafelde pijpen en schreeuwerige hemden, vergezeld door vrouwen met grote borsten en dikke achterwerken met aan hun rokken kleine kinderen met snotneuzen die met grote ogen rondkeken. Hij snoof. Landverhuizers. Begrijpelijk dat die extra werden gecontroleerd. Hij wierp een blik opzij. De rij aan zijn rechterkant was hoofdzakelijk blank. Hij aarzelde geen seconde en wisselde van rij. Dat leverde hem een paar boze blikken op, maar die negeerde hij. Tevreden schuifelde hij met de anderen naar voren.

Toen het eindelijk zijn beurt was, legde hij zonder dat erom werd gevraagd zijn paspoort op de toonbank. Hij hoefde zich geen zorgen te maken. Zijn paspoort was het beste dat voor geld te koop is. De politieman achter de balie bladerde tot hij de pagina met de foto vond en bestudeerde die. Toen nam hij Jacobs scherp op. Hij deed meer dan de gelijkenis nagaan, hij probeerde hem te peilen.

Jacobs staaarde terug.

'Uw naam?'

Arrogante zak, dacht Jacobs, kun je niet lezen? Hij glimlachte. 'Shmuel Levitt. Met twee t's.'

De politieman bleef Jacobs zonder een spier te vertrekken aankijken. 'Wat is het doel van uw bezoek?'

'Zaken.'

'Welk soort van zaken?'

'Diamanthandel.'

'Hoe lang blijft u?'

'Dat hangt af van hoe snel ik een deal kan sluiten.'

De politieman kneep zijn ogen wat samen. 'Ik vroeg hoe lang?'

'Ik schat een week. Misschien minder.'

'Hebt u een hotel gereserveerd?'

Jacobs voelde hoe zijn geduld bijna op raakte. Hij bedwong zich met moeite. 'Hotel Carlton in Antwerpen. Aan het stadspark. Dat ligt midden in de diamantwijk.'

Achter de politieman die hem controleerde, stond een tweede, een grote dikke blanke botterik met een rooie kop. Die boog naar voren en pakte het paspoort. 'U woont in Kaapstad, zie ik.'

'Ja. 31 Arthur's Road, Sea Point.'

'Hm. U bent joods?'

Daar heb je geen zaken mee, wilde Jacobs antwoorden, maar hij wist dat het geen zin had. Als hij ging dwarsliggen, zouden ze hem uren vasthouden. 'Ja.'

'Tot welke religieuze gemeente in Kaapstad behoort u?'

Jacobs voelde opeens het okselzweet onder zijn armen prikken. Het was een vraag waarmee hij niet had gerekend. 'De Israëlitische Gemeente Breslover Chassidim in de Schoonderstraat, Vredehoek', antwoordde hij op goed geluk. Het was de naam van de Israëlitische gemeente van zijn pleegvader en het was de enige naam die hem zo direct te binnen schoot.

Het gezicht van de botterik vertoonde nu een onheilspellend lachje. 'O, ja? Kent u soms ook de naam van de rabbijn?'

Hij bluft, dacht Jacobs. De flapdrol weet niet of een rabbijn een joodse geestelijke is of een vissoort in het Meer van Galilea. 'Euh... Wachstock', zei hij. 'Bernard Wachstock.'

De botterik bleef Jacobs secondelang strak aankijken. Hij beantwoordde zijn blik zonder te knipperen. Toen boog de politieman wat naar voren. 'Waarom bent u van rij veranderd?' vroeg hij.

'Wat?'

'Hebt u iets tegen zwarten? Bent u soms van de Ku-Klux-Klan?'

Jacobs ziedde. 'Ik? Nee!'

'Maar goed ook. Racisten kunnen we hier missen als kiespijn.' De politieman gooide het paspoort op de balie. 'Welkom in het koninkrijk België.'

Jacobs raapte zijn paspoort op en liep de landzone in. Zijn hemd onder zijn armen voelde vochtig aan. Dat bewees alleen maar dat hij op scherp stond, niet dat hij zich door die twee reetkevers liet intimideren.

Hij passeerde een stalletje waar oesters met jenever konden worden verbruikt. Het was nog gesloten, maar de gedachte aan lekkernijen als oesters en kreeft deed hem watertanden. Dat zou de volgende drie dagen nog het moeilijkst zijn. Niet kunnen eten of drinken waar hij zin in had.

Hij bereikte de afhaalzone van de bagage en stelde zich op bij de carrousel die zijn vluchtnummer vermeldde. Aan de overkant van de band stond een slank meisje, blond en sexy. Haar tot op de schouderbladen. Glanzende lange benen, een laag uitgesneden mouwloze blouse waarin zich magnifieke kleine borstjes aftekenden. Het testosteron gutste hem uit de poriën.

Precies op dat moment dwaalde haar blik in zijn richting. Hij grijsde en tuitte amper zichtbaar de lippen. Op het gezicht van het meisje verscheen een verblufte uitdrukking, die vrij snel plaatsmaakte voor een van afkeer en minachting. Ze draaide

zich om en zei iets tegen een atletisch uitziende jonge man met de schouders en de nek van een kogelstoter. Hij keek Jacobs verbolgen aan en een ogenblik zag het ernaar uit dat hij om de carrousel zou heenlopen om hem op zijn nummer te zetten. Jacobs had zijn wenkbrauwen opgetrokken en op zijn gezicht speelde een flauw, niet te duiden lachje. Zin in een kolossale schop onder de kont, melkmuil? Zijn verstand zei hem om zich af te wenden, maar iets belette hem dat. Gelukkig zorgde de komst van de bagage voor afleiding. Iedereen drong naar voren om zo dicht mogelijk bij de lopende band post te vatten. Jacobs had er geen moeite mee zich in de mêlee te handhaven. Hij vond zijn Samsonite en maakte zich uit de voeten.

Stom van hem. Orthodoxe joden kijken niet met zulke blikken naar andere vrouwen. Integendeel. Ze zijn tegen elke vorm van seksuele ongebondenheid en zedelijke losbandigheid. Als hij deze zaak tot een goed einde wilde brengen zou hij beter op zijn tellen moeten passen.

Even later zat hij achter in een taxi en was hij onderweg naar Antwerpen, de stad waar meer dan de helft van de wereldproductie van geslepen diamant verhandeld werd. Jacobs liet zich onderuitzakken en sloot de ogen. Ondanks het kleine incident van daarnet verliep alles volgens plan. Zijn vermomming werkte uitstekend. Op het vliegtuig had de flight-attendant er geen seconde aan getwijfeld dat hij een orthodoxe jood was. Ze had hem uit eigen beweging kosjer voedsel aangeboden en hem een stoel gegeven, helemaal vooraan naast een lege stoel, zodat hij kon eten en zijn gebeden kon zeggen zonder tijdens het bidden gevaar te lopen door een goj, een niet-jood, of erger; door een vrouw aangeraakt te worden. Het had ook het risico vermindert door een jood in het Jiddisch te worden aangesproken. Hij sprak de mengtaal van Oost-Europese joden goed genoeg om zo nodig de veiligheidsagenten van de Diamond Square Mile, zoals de diamantwijk in Antwerpen ook wel genoemd werd, om de tuin te leiden, maar bij een langdurig gesprek met een echte Chassied zou zijn gebrekkige kennis ervan alleen maar argwaan wekken.

Voor het welslagen van het plan zou veel afhangen van het visuele geheugen van David Rawstorne, van Blue Ground of Antwerp. Die had de echte Levitt in levenden lijve slechts een keer ontmoet en dat was een eeuwigheid geleden. Om precies te zijn acht jaar en vijf maanden. Op zo'n tijdspanne gaan mensen er anders uitzien, ze worden dikker, magerder of kaler. En ouder. Belangrijk was dat de uiterlijke eigenschappen die Rawstorne zich nog van Levitt zou herinneren voldoende overeenkomst vertoonden met die van hem. De robuuste gestalte bijvoorbeeld. Dat hij tien centimeter kleiner was had hij opgevangen door schoenen te dragen met dikke zolen en hoge hakken. Of de gebroken neus. Die van Levitt was wel niet gebroken geweest, maar hij had een neus met een abnormaal dikke brug die daar best voor kon doorgaan. En er was ook de baard. Hij had hem in de gevangenis laten groeien - zo had zijn opsluiting althans nog tot iets gediend - en geverfd tot hij

dezelfde rossige kleur had als die van Levitt. Opvallend hoeveel Chassidim rossig waren en een sterke bril droegen. Zelf droeg hij geen bril, maar voor de ontmoeting straks had hij er zich een aangeschaft met dikke neutrale glazen zoals die van Levitt. Alleen hun stem was erg verschillend. Levitt had een hoge zangerige stem, als een *chazan* in een synagoge, zelf had hij de grove stem van een caféhouder, vervormd door hectoliters bier en tonnen sigaretten. Maar of Rawstorne het verschil zou merken, viel te betwijfelen. In de afgelopen jaren hadden ze elkaar alleen gesproken door de telefoon. Voor de rest hadden ze slechts contact gehad per brief, fax en meer recentelijk, per e-mail. Zo nodig kon hij altijd nog een verkoudheid voorwenden.

Onverwacht, alsof hij een trap van een paard in zijn onderbuik kreeg, stak het verlangen naar een sigaret de kop op. De strenge leefregels van de Chassidim veroorloofden roken of alcohol drinken in het openbaar zolang het de waardigheid van het orthodoxe jodendom niet in het gedrang bracht, en omdat hij van zichzelf wist dat hij zich niet altijd kon beheersen, had hij zich voorgenomen zich te onthouden tot de klus achter de rug was. Hij had niet gedacht dat het zo moeilijk zou worden. Zou hij er dan toch maar eentje opsteken? Hij gluurde tussen zijn wimpers door naar het met roos geteisterde achterhoofd van de man achter het stuur. Nu pas zag hij het bordje onder de achteruitkijkspiegel met VERBODEN TE ROKEN in rode, intimiderende letters, die op de een of andere manier aan een waarschuwingsbord bij een munitiedepot deden denken.

Klerevent!

Met een zucht legde hij zijn hoofd op de rug van de leuning en sloot zijn ogen. Nog een paar dagen en het zou allemaal achter de rug zijn. Dan kon hij zoveel roken en zuipen als hij zin had. En meiden naaien. Hij zou stinkend rijk zijn. Het zomerpaleis langs de oceaan, met witte zuilen, lommerrijke veranda's, zwembaden en paardenstallen, palmbomen en perfect onderhouden gazons zou dan niet langer een luchtkasteel zijn. De jonge vrouwen in ragfijne uniformen waar je dwars doorheen kon kijken, die hem gekoelde drankjes zouden brengen of na een partijtje golf zijn spieren zouden masseren, kwamen met het uur dichterbij.

Eindelijk zou hij krijgen waar hij recht op had.

Wat hij zich nu met list en desnoods met geweld zou toe-eigenen was meer dan honderd dertig jaar geleden door de oudovergrootvader van David Rawstorne ontfutseld aan zijn eigen oudovergrootvader Erasmus Jacobs de eerste. Die was toen een jonge boer in Zuid-Afrika, bezeten van alles wat te maken had met fossielen en versteningen, die tot ergernis van zijn vader het grootste deel van zijn tijd sleet langs beddingen van rivieren op zoek naar waardevolle stenen tussen grind en bezinking. Hij leefde als een nomade, bleef soms maandenlang weg, en niemand nam zijn zoektochten au sérieux. Tot hij op een dag in 1869 in de afzetting van de Oranjerivier nabij Hopetown een ruwe diamant vond van meer dan 21 karaat, die hij de Eureka

doopte. Korte tijd nadat zijn vondst bekend werd, krioelden de beddingen van de Oranje- en de Vaal-rivier van gelukzoekers die met schoffel en zeef op zoek gingen naar alluviale diamant.

Erasmus Jacobs de eerste was er van overtuigd dat de Zuid-Afrikaanse ondergrond heel wat meer rijkdom bevatte dan de diamanten die in rivierbeddingen of op zeestranden gevonden werden en die door erosie waren losgeweekt uit hun oorspronkelijke vindplaats. Dat is waar hij naar op zoek ging: de primaire vindplaats van diamanten die miljoenen jaren geleden bij vulkaanuitbarstingen vanuit het binnenste der aarde naar de oppervlakte waren gestuwd en die opgesloten zaten in het kimberliet, een grijsblauw vulkanische gesteente verscholen onder het gele zand van de Afrikaanse woestijnen.

Met het geld van de verkoop van Eureka rustte hij een expeditie uit, de Red Cap Party. De expeditie bestond uit een groep van zes zwarte knechten en een blanke voorman Fleetwood Rawstorne, een berooide ertszoeker uit Johannesburg. Jacobs betaalde hen slechts een heel klein loon maar sloot met hen een overeenkomst dat eventuele vondsten gedeeld zouden worden of dat ze de vindplaats gezamenlijk zouden ontginnen. Op een paar onbelangrijke vondsten na werd de expeditie een mislukking. Zes maanden later besloten ze uit elkaar te gaan. Die dag hadden ze hun kamp opgeslagen op Colesberg Kopje, een kleine rotsheuvel in de wildernis ten noorden van de Oranjerivier aan de Noordkaap. Nadat de beslissing gevallen was, beklom Jacobs in zijn eentje de heuvel, ten prooi aan een bui van neerslachtigheid. De ondergaande zon zette de helling in een rode gloed. Uit gewoonte bukte hij zich en tikte met zijn pikhamer tegen een stuk rots dat uitstak uit de gele grond. Zijn hart begon sneller te slaan. Hij bevrijdde de steen en hield hem naar het licht. Het was kimberliet, de *blue ground* waarin de diluviale diamanten gevonden werden. Met zijn pikhamer schraapte hij rond het uitstekend stuk rots de *yellow ground* weg. Daar, in een spleet in de rots lag een ogenschijnlijk oninteressant stuk steen. Het had wel de vorm van een octaëder, maar het was zo groot dat het onmogelijk een diamant kon zijn. Hij raapte hem op en hield hem tussen duim en wijsvinger naar de zon. Het wás een diamant, groot, misschien wel tachtig karaat of meer.

Die nacht werd er op Colesberg Kopje uitbundig gedronken. De braspartij eindigde in een gevecht tussen Rawstorne en een paar van zijn knechten, waarbij Rawstorne twee mannen doodschoot en Jacobs ernstig verwondde toen die tussenbeide wilde komen. Toen Jacobs de volgende dag weer tot bewustzijn kwam, was hij alleen. De diamant, de muilezels, de met de hand geschreven overeenkomst met Rawstorne en al het proviand waren verdwenen. Gewond, zonder voedsel of medicijnen en met amper iets te drinken, sleepte hij zich door de woestijn. Toen hij vijf dagen later de bewoonde wereld bereikte, werd hij op aangifte van Rawstorne gearresteerd onder beschuldiging van moord op de twee zwarte knechten. Intussen had Rawstorne een claim genomen in eigen naam op de vindplaats van de diamant. Het nieuws dat op

Colesberg Kopje een diamant van 83,5 karaat opgedolven was, ging als een lopend vuur de wereld rond. Het werd het startschot voor de meest krankzinnige *Diamond Rush* van de 19e eeuw. Drie maanden later werd Jacobs vrijgelaten. Tegen die tijd hadden zich in de omgeving al dertig duizend prospectors gevestigd die op alles en nog wat een claim hadden genomen. Het oorspronkelijke kopje, wat later de Kimberleymijn werd, was verdeeld in vierhonderd dertig claims en toegewezen aan wie zich het eerst meldde. Onder eigen naam en onder diverse schuilnamen had Rawstorne zich de beste claims toegeëigend. Op alle vierhonderddertig claims werd met schop en houweel naar diamant gedolven. Aan alle kanten werd diamant gevonden. De rage was nu niet meer te stoppen. Er werd dag en nacht gegraven, het kopje werd een gat in de grond, een reusachtig open mijngat. Er werd gevochten en gemoord. Prospectors raakten bedolven omdat ze dieper groeven dan hun buurman, maar niets kon hen tegenhouden, het gat werd breder en dieper, de grootste krater ooit door mensenhanden gegraven: *The Big Hole*. Toen de mijn drieënveertig jaar later werd gesloten had ze meer dan 14,5 miljoen karaat aan diamanten prijsgegeven.

Fleetwood Rawstorne had zich met sluwheid en geweld een niet onaardig deel van die rijkdom toegeëigend. Erasmus Jacobs daarentegen viste achter het net. Nog tien jaar lang zocht hij vruchteloos in de woestijnen van Zuid-Afrika en Namibië naar het ontembare mineraal. Toen gaf hij het op. Hij emigreerde naar New York waar hij trouwde met de oudste dochter van een joodse diamanthandelaar en zich tot de joodse godsdienst bekeerde. Zijn kinderen, drie zonen en vier dochters, zwierven uit over de hele wereld. Samen met zijn oudste zoon Daniël keerde hij in 1890 terug naar Zuid-Afrika waar hij in 1899 overleed op 56-jarige leeftijd en begraven werd op de joodse begraafplaats van Braamfontein Cemetery.

Nu, vijf generaties later, stond een van de nazaten en tevens naamgenoot van de eerste Erasmus Jacobs op het punt aan de nakomeling van Fleetwood Rawstorne de rekening te presenteren.

De nieuwe grote roman van Bob Mendes

Tweevoudig Gouden Strop-winnaar Bob Mendes geldt als de grootmeester van de fiction in ons taalgebied. Bloedrecht is zijn langverwachte nieuwe roman.

Bloedrecht van Bob Mendes verschijnt in september 2001

Gebonden ISBN 90 223 1590 8
Paperback ISBN 90 223 1589 4
Omvang: 400 bladzijden